

5. — 2) *Angehörigkeit, Verwandtschaft, Verschwägerung* MBh. 5, 20.
संबन्धित्व (wie oben) n. 1) *das Zusammenhängen —, in-Beziehung-Stehen mit* (instr. oder im comp. vorangehend) SARVADARĀṢANAS. 16, 3. 76, 15. fg. — 2) = संबन्धिता 2) MĀRK. P. 76, 33.
संबन्धिन् (von संबन्ध) adj. 1) *zusammenhängend, verbunden, in Beziehung stehend —, gehörig zu* (gen. oder im comp. vorangehend) BĀLAB. 9. तातस्य संबन्धि धनुःशरम् *dem Vater gehörig, des Vaters* KATHĀS. 39, 65. 46, 242. 245. 63, 167. 171. कस्य संबन्धिन् इमे तित्वाः *wem gehören?* PAÑĀT. 121, 25. एषा पदानां संबन्धिना विसर्जनीयस्य Comm. zu RV. PRĀT. 5, 19. zu TS. PRĀT. 4, 40. मगधेश्वरसंबन्धी दूतः so v. a. ein Bote des Fürsten von M. KATHĀS. 17, 159. 44, 157. 47, 3. 120, 86. प्रजापुत्रसंबन्धिन्ः सर्षपान् 18, 199. पितृसंबन्धि कार्मुकम् 39, 68. 72. 106, 144. SĀJ. zu RV. 4, 11, 5. अदःशब्दसंबन्धिन्कार्मुकम् Schol. zu P. 4, 1, 12. 56. DURGA zu VOP. 3, 34. अर्थे^० bei der Sache theilhaftig M. 8, 64. JĀGĪ. 2, 71. काव्यसंबन्धिनी कीर्तिः *zusammenhängend mit* Spr. (II) 5442. पत्नसंबन्धिनी कथा *Bezug habend auf* KATHĀS. 34, 66. DAČAK. 63, 16. ČAṢĪK. zu BṚH. AR. UP. S. 7. zu KHĀND. UP. S. 7. 68. पदसंबन्धी विधिः P. 2, 1, 1, Schol. SĀH. D. 11, 5. BṚĀG. P. 4, 1, 10. H. 12. SARVADARĀṢANAS. 50, 4. Comm. zu TS. PRĀT. 1, 60. 2, 3. 50. 14, 23. 28. VEDĀNTAS. (Allah.) No. 102. 103. सत्ययुगसंबन्ध्याचार्यत्रयम् Verz. d. Oxf. H. 227, b, 10. fgg. एक^० *zusammenhängend* SUČA. 1, 264, 5. — b) *verbunden mit* so v. a. *besitzend* TRĪK. 3, 1, 15. परमेश्वरगुण^० SARVADARĀṢANAS. 74, 4. पप्रुत्वं^० 77, 6. 7. — c) *durch Verwandtschaft, insbes. durch Heirath verbunden, verschwägert* u. s. w.; *ein Verwandter von* (gen.); *neben* ज्ञाति, बान्धव u. s. w. M. 2, 132. 4. 179. 183. 5, 74. 9, 239. JĀGĪ. 1, 108. 157. 220. BHĀG. 1, 34. MBh. 1, 593. 5500. 7386. 3, 2023. 4, 2346. 5, 7435. 7, 5970. 13, 1538. 2189. 2918. 14. 1546. 1556. HARIV. 7709. R. 1, 18, 11. R. GORR. 1, 70, 18. 74, 20. 23. RAGH. 2, 58. 7, 16. Spr. (II) 4110. UTTARAR. 8, 8 (12, 4). 76, 6 (98, 3). KATHĀS. 15, 25. 17, 83. 21, 62. 32, 21. 35, 162. 44, 75. 130. 45, 7. 123, 167. RĪĀG-TAR. 5, 251. 298. MĀRK. P. 76, 38. 135, 4. BṚĀG. P. 10, 72, 2. 75. 28. PAÑĀT. III, 141. HIT. ed. JOHNS. 2750. संबन्धिपुत्रं P. 6, 2, 133, Schol. पिण्ड^० MĀRK. P. 31, 3. लेप^० 4.
संबन्धि (2. सम् + बन्धु) adj. *blutsverwandt*: दिवः संबन्धिर्बुधो पृथिव्याः RV. 3, 1, 3. = ज्ञाति Nir. 4, 21.
सम्बन्ध s. संबन्ध.
संबल n. 1) = शम्बल MED. I. 135. Vgl. auch संबल. — 2) *eine best. hohe Zahl* bei den Buddhisten MĀL. asiatic. 4, 640.
संबलन s. u. संबलन am Ende.
संबल्ल adj. = बल्ल VJUP. 144.
संबन्ध (von 1. बाध् mit सम्) m. 1) *Gedränge, ein dichter Haufe; ein beengter Raum* AK. 3, 2, 34. H. 1504. an. 3, 350. MED. dh. 37. संबाधमेके संप्राप्य न शुकुञ्चलितुं रथाः HARIV. 2677. 12548. चक्रुः संबाधमाकाशमुच्छ्रितेन्द्रधजोपमेः (परिधैः) MBh. 7, 3093. यथा विन्ध्याटवी प्राप सा ० रसज्ञताम् KATHĀS. 13, 45. संबाधे MBh. 7, 1994. 3396. विगाढे युधि संबाधे 5, 2776. MĀRK. P. S. 637. Z. 5 (संबाधे zu lesen). दूरितैः ० वर्तिभिः (v. l. ० वर्तिभिः) RAGH. 12, 67. अन्योऽन्यसंबाधे HARIV. 16280. विमुक्तौ जनसंबाधात् *ein Gedränge von Menschen* MBh. 1, 7125. जनसंबाधशालिनः (so ist zu lesen) | प्रदेशान् KĀM. NITIS. 7, 40. गृहसंबाधमालिनी (पूः) HA-

IV. 6334. am Ende eines adj. comp. (f. घ्रा) *beengt durch, dicht besetzt mit, reichlich versehen mit, voll von*: घृतिनीमञ्जसंबाधाम् MBh. 1, 2875. प्रासादशत^० (नगर) 4345. 4649. 7018. मर्कृषिगाण^० (घ्रायम्) 3, 11041 (S. 603). शयनासन^० 14005. 16056. 4, 1400. 2015. 13, 1817. 1956. 2076. 14. 2315. 2522. 15, 185. R. 1, 5, 18. 40, 22 (41, 24 GORR.). 2, 52, 91. कृत्स्नस्य-रथसंबाधे युद्धे 75, 25 (79, 7 GORR.). 97, 13. R. GORR. 1, 5, 13. 2, 4, 21. 48. 19, fg. 94, 19. 3, 28, 30. 35, 2. 42, 48. 54, 16. 61, 5. काञ्चन^० 11. 78, 26. 4, 43. 57. 5, 12, 49. 13, 3. 49, 16. 74, 1. 7, 104, 6. SUČA. 1, 133, 2. स्तनसंबाधमुः KUMĀRAS. 4, 26. Git. 11, 22. UTTARAR. 90, 18 (117, 2). VARĀH. BṚH. S. 48, 12. MĀRK. P. 21, 7. लेकिरन्योऽन्यसंबाधैः *sich gegenseitig drängend* R. GORR. 2, 108, 29. समत्संबाधमनर्थपञ्जरम् (Conj.) *von allen Seiten dicht geschlossen* Spr. (II) 3401. अतिसंबाधो ज्ञेयं राजमार्गः *überaus beengt* R. GORR. 2, 4, 16. अ^० (s. auch bes.) *unbeengt, geräumig* R. 2, 91, 34 (100, 32 GORR., wo चतुश्चम^० zu lesen ist). 5, 12, 43. 74, 27. 7, 102, 3. KĪR. 3, 53. *unbehindert*: वेग MBh. 6, 1953 (असंबाधे ed. Bomb.). KĀM. NITIS. 19, 25. AK. 3, 4, 28, 57. Als adj. erscheint संबाध in folgenden Stellen: संबाधं चेत्स्यात् (wenn nicht संबाधश्चेत् st. संबाधश्चेत् zu lesen ist) *wenn kein Raum ist* LĀTJ. 5, 6, 2. अङ्ग *wenig Raum darbietend* SUČA. 1, 65, 20. नितम्बैः संबाधं बृहदपि तद्भव वत्सर्गं ČC. 8, 2. — 2) *Bedrängnis, Noth; = भय* MED. ČABDAR. im ČKDR. पुरा संबाधाद्भ्या ववत्स्व नः RV. 2, 16, 8. लुप्तसंबाध TS. 7, 4, 22, 2. संबाधतन्त्रः AV. 10, 2, 9. शत्रुसंबाधकारक MBh. 4, 1309. — 3) *वृत्ता* H. an. MED. HALĀJ. 5, 41. — 4) = *नरकवत्सर्गं* ČABDAR. im ČKDR. — Häufig ungenau संबाध geschrieben. Vgl. अ^०, घ्रा^०, निः^०.
संबोधन (wie oben) n. = दाःसदन (st. dessen मदनस्य दारम् ČKDR. nach derselben Aut.), श्रुत्वायुधं दारपाल (als n.) MED. n. 220. — PAÑĀT. I, 427 fehlerhaft; vgl. Spr. (II) 3401.
संबुद्ध 1) adj. s. u. 1. बुध् mit सम्. — 2) m. *ein Buddha* TRĪK. 1, 1, 10. — Vgl. सम्पक्^०.
संबुद्धि (von 1. बुध् mit सम्) f. 1) *das Sichhörbarmachen, Zuruf*: ह-रात् KĀTJ. ČR. 1, 8, 19. P. 1, 2, 33. VOP. 3, 3. — 2) *die Endung des Vocativs sg., der Vocativ sg.* P. 2, 3, 49. 1, 1, 16. 6, 1, 69. 7, 1, 99. 3, 106. 8, 2, 8. 3, 1. Comm. zu NAISH. 22, 43.
संबुबोधयिषु (vom desid. des caus. von 1. बुध् mit सम्) adj. *Jmd (acc.) aufmerksam zu machen wünschend*: अयं तवार्थो क्रियते यो ब्रूयादत्तमान्वितः | संबुबोधयिषुर्मित्रं (so mit der ed. Bomb. zu lesen) सदश्चमिष्व सारथिः || MBh. 12, 3072. fg.
संबुक्त्वा (vom caus. von 2. बर्त्स् mit सम्) n. *das Kräftigen*: कृशस्य KĀRAKA 8, 4.
संबोध (von 1. बुध् mit सम्) m. *Erkenntnis, Verständniss*: ज्ञानं तद्वार्थसंबोधः MBh. 3, 17375. अज्ञातानां विज्ञानात्संबोधाद्बुद्धिर्हृद्यते 12, 531. अत्म^० HARIV. 11175. अयुःप्रलयसंबोधाद्विज्ञा च न भविष्यति (० प्रलयसं-रोधाद्विशो ऽथ प्रभविष्यति die neuere Ausg.) 11212. JOGAS. 2, 39. TATTVAS. 6. अ^० MBh. 12, 11289. — संबोध MED. dh. 38 fehlerhaft für संरोध. — Vgl. सम्पक्^०.
संबोधन (von 1. बुध् simpl. und caus. mit सम्) 1) adj. *erweckend* MBh. 5, 7263 (भीष्म सं^० zu trennen). — 2) n. a) *das Innewerden, Merken*: ० भयात्पितुः *aus Furcht, der Vater könnte es merken*, MBh. 3, 17149. *das Erkennen*: अत्म^० MAITRĪJUP. 6, 14. — b) *das Aufmerksammachen*,